

ZAŁĄCZNIK IV

PRZYJĘTE REZOLUCJE

	<i>Stronie</i>
— w sprawie wyborów i procesów wyborczych w krajach AKP-UE (AKP-UE/100.123/07/wersja ostateczna)	18
— w sprawie wpływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) na państwa Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP-UE/100.126/07/wersja ostateczna)	26
— w sprawie dostępu do opieki zdrowotnej i leków, ze szczególnym uwzględnieniem chorób zaniedbanych (AKP-UE/100.083/07/wersja ostateczna)	29
— w sprawie klęsk żywiołowych w państwach AKP: finansowanie ze środków UE gotowości (EFR) i pomocy w razie klęsk (ECHO) (AKP-UE/100.173/07/wersja ostateczna)	35
— w sprawie sytuacji w Demokratycznej Republice Konga, w szczególności we wschodniej części kraju, oraz jej wpływu na sytuację w regionie (AKP-UE/100.174/07/wersja ostateczna)	40

REZOLUCJA ⁽¹⁾

w sprawie wyborów i procesów wyborczych w krajach AKP-UE

Wspólne Zgromadzenie Parlamentarne AKP-UE,

- obradując na posiedzeniu w Kigali (Rwanda) w dniach 19-22 listopada 2007 r.,
- uwzględniając art. 17 ust. 1 swojego Regulaminu,
- uwzględniając Umowę o partnerstwie między członkami grupy państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku z jednej strony, a Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi z drugiej strony, podpisaną w Kotonu w dniu 23 czerwca 2000 r. (umowa z Kotonu) ⁽²⁾, zmienioną w Luksemburgu w dniu 25 czerwca 2005 r. ⁽³⁾, a w szczególności jej art. 8, art. 17 ust. 2 oraz art. 20, 31, 33, 96 i 97,
- podkreślając, że „polityczne środowisko gwarantujące pokój, bezpieczeństwo i stabilność, poszanowanie praw człowieka, demokratyczne zasady i praworządność oraz dobre zarządzanie jest nieodłączną częścią długofalowego rozwoju” (preambuła umowy z Kotonu),
- podkreślając, że zgodnie z art. 9 umowy o partnerstwie AKP-UE „poszanowanie wszystkich praw człowieka i swobód podstawowych, w tym poszanowanie podstawowych praw obywatelskich, demokracja oparta na praworządności oraz przejrzyste i przewidywalne zarządzanie stanowią nieodłączną część trwałego rozwoju”,
- podkreślając, że zgodnie z art. 11 umowy o partnerstwie AKP-UE strony muszą „prowadzić aktywną, kompleksową i zintegrowaną politykę prowadzącą do ustanowienia pokoju, zapobiegania konfliktom i ich rozwiązywania”, w oparciu o zasadę własności, oraz że polityka ta musi w szczególności koncentrować się na tworzeniu potencjału regionalnego,
- uwzględniając swoją rezolucję w sprawie dialogu politycznego AKP-UE (art. 8 umowy z Kotonu), przyjętą na 8. posiedzeniu w Hadze w dniu 25 listopada 2004 r.,
- uwzględniając swoją rezolucję w sprawie odbudowy pokonfliktowej w krajach AKP, przyjętą na 9. posiedzeniu w Bamako w dniu 21 kwietnia 2005 r.,
- uwzględniając swoją rezolucję w sprawie roli parlamentów krajowych we wdrażaniu umowy o partnerstwie z Kotonu, przyjętą na 10. posiedzeniu w Edynburgu w dniu 24 listopada 2005 r.,

⁽¹⁾ Przyjęta przez Wspólne Zgromadzenie Parlamentarne AKP-UE w dniu 22 listopada 2007 r. w Kigali (Rwanda).

⁽²⁾ Dz.U. L 317 z 15.12.2000, str. 3.

⁽³⁾ Dz.U. L 287 z 28.10.2005, str. 4.

- uwzględniając swoją rezolucję w sprawie roli integracji regionalnej w promowaniu pokoju i bezpieczeństwa, przyjętą na 11. posiedzeniu w Wiedniu w dniu 22 czerwca 2006 r.,
  - uwzględniając rezolucję w sprawie współpracy AKP-UE i zaangażowania w procesy wyborcze w krajach AKP oraz roli Wspólnego Zgromadzenia (AKP-UE 2748/99/wersja ostateczna),
  - uwzględniając komunikat Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego, zatytułowany „Pomoc i obserwacja wyborcza UE” (COM(2000) 0191),
  - uwzględniając rezolucję Parlamentu Europejskiego z dnia 25 kwietnia 2002 r. w sprawie komunikatu Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego w sprawie roli Unii Europejskiej w promowaniu praw człowieka i w demokratyzacji w krajach trzecich ⁽¹⁾,
  - uwzględniając rezolucję Parlamentu Europejskiego z dnia 15 marca 2001 r. w sprawie komunikatu Komisji dotyczącego pomocy i obserwacji wyborczej UE ⁽²⁾,
  - uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego: z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie zarządzania w dziedzinie polityki rozwojowej Unii Europejskiej ⁽³⁾ oraz z dnia 6 kwietnia 2006 r. w sprawie skuteczności pomocy oraz korupcji w krajach rozwijających się ⁽⁴⁾,
  - uwzględniając Deklarację zasad międzynarodowej obserwacji wyborów oraz Kodeks postępowania międzynarodowych obserwatorów z dnia 24 października 2005 r., poparte przez Parlament Europejski w dniu 16 maja 2007 r.,
  - uwzględniając Kartę ONZ, akt założycielski Unii Afrykańskiej, Powszechną deklarację praw człowieka oraz wszelkie odpowiednie międzynarodowe i regionalne akty prawne,
  - uwzględniając Nowe partnerstwo na rzecz rozwoju Afryki (NEPAD), które ustanowiło mechanizm służący przeglądowi rezultatów osiągniętych przez rządy afrykańskie we wszystkich sektorach, czyli Afrykański Mechanizm Wzajemnej Kontroli (APRM),
  - uwzględniając akty prawne ONZ i inne międzynarodowe akty prawne wzywające do wprowadzenia przemyślanych, natychmiastowo skutkujących i trwałych mechanizmów pozytywnej dyskryminacji służących likwidowaniu nierówności wynikających z historii, tradycji lub zwyczajów, z powodu których kobiety wykluczane są z uczestnictwa w sferze publicznej,
  - uwzględniając art. 21 ust. 3 Powszechnej deklaracji praw człowieka oraz zobowiązania OBWE podjęte w Kopenhadze w 1990 r.,
  - uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej proklamowaną w Nicei w dniu 7 grudnia 2000 r.,
  - uwzględniając wniosek dotyczący rozporządzenia Rady ustanawiającego Agencję Praw Podstawowych Unii Europejskiej,
  - uwzględniając wszystkie umowy między Unią Europejską a państwami trzecimi,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Politycznych (AKP-UE/100.123/07/wersja ostateczna),
- A. mając na uwadze, że rozwijanie i utrwalanie demokracji i praworządności oraz poszanowania praw człowieka i podstawowych swobód stanowią globalny cel wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB) oraz są integralną częścią polityki zewnętrznej Unii Europejskiej,
- B. mając na uwadze, że dążenie do wspierania poszanowania praw człowieka i demokracji jako podstawowych celów polityki stosunków zewnętrznych UE zakończy się porażką, jeżeli inherentne zasady nie zostaną potraktowane odpowiednio priorytetowo, z uwzględnieniem interesów związanych z bezpieczeństwem oraz interesów politycznych i gospodarczych,

⁽¹⁾ Dz.U. C 131E z 5.6.2003, str. 147.

⁽²⁾ Dz.U. C 343 z 5.12.2001, str. 270.

⁽³⁾ Dz.U. C 103E z 29.4.2004, str. 550.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 293E z 2.12.2006, str. 316.

- C. mając na uwadze, że ograniczenie ubóstwa — główny cel unijnej polityki rozwoju — wymaga istnienia rzeczywistej demokracji przedstawicielskiej oraz odpowiedzialnych, wolnych od korupcji rządów,
- D. mając na uwadze, że Wspólne Zgromadzenie, reprezentujące obywateli państw AKP i UE, jest kluczowym uczestnikiem stosunków AKP-UE i może w istotny sposób przyczynić się do pogłębienia politycznego wymiaru przyszłej współpracy AKP-UE,
- E. mając na uwadze, że umowa z Kotonu upoważnia Wspólne Zgromadzenie Parlamentarne AKP-UE do wspierania procesów demokratycznych w drodze dialogu i konsultacji,
- F. mając na uwadze, że Wspólne Zgromadzenie Parlamentarne AKP-UE jest jedynym forum dialogu między parlamentarzystami AKP i UE, zwłaszcza w odniesieniu do praw człowieka i demokracji,
- G. mając na uwadze, że demokracja na poziomie politycznym wiąże się z działaniami o wiele szerszymi niż po prostu okresowe oddawanie głosów i obejmuje cały proces udziału obywateli w podejmowaniu decyzji,
- H. mając na uwadze, że obywatele mogą uzyskać prawo do udziału w zarządzaniu sprawami publicznymi dzięki szerokiemu wachlarzowi demokratycznych mechanizmów politycznych,
- I. świadome potrzeby wzmocnienia potencjału parlamentów krajów rozwijających się w celu umożliwienia im skutecznego wykonywania uprawnień w zakresie kontroli nad władzą wykonawczą oraz uprawnień budżetowych,
- J. uznając, że udział podmiotów niepaństwowych i społeczeństwa obywatelskiego ma istotne znaczenie dla funkcjonowania demokracji, a także uznając rolę, jaką kościoły i wspólnoty lub organizacje religijne, przywódcy wspólnot tradycyjnych oraz społeczeństwo obywatelskie w postaci krajowych organizacji pozarządowych i forów mogłyby odgrywać we wspieraniu pokoju lub zapewnianiu mediacji poprzez umożliwianie debaty i rozwiązywania sporów,
- K. biorąc pod uwagę, że wolność mediów jest jednym z podstawowych elementów demokratycznych wyborów, gdyż obywatelom przysługuje prawo do informacji na temat różnych poglądów politycznych, a wszystkie demokratyczne siły polityczne i kandydaci biorący udział w wyborach muszą mieć swobodny dostęp do środków masowego przekazu,
- L. mając na uwadze, że Powszechna deklaracja praw człowieka stanowi, iż prawo do wolnego wybierania przedstawicieli w tajnych, okresowych i rzeczywistych wyborach, w oparciu o powszechną i sprawiedliwą ordynację, jest jednym z praw przysługujących wszystkim obywatelom i stanowi istotny element demokracji i praworządności, na rzecz których państwa Unii Europejskiej i AKP angażują się na mocy różnych zobowiązań prawnych,
- M. mając na uwadze, że Unia Europejska powinna odgrywać kluczową rolę we wspieraniu państw AKP w dziedzinie ochrony praw człowieka i demokracji, zachęcając do promowania tych praw poprzez działania zewnętrzne oraz szybkie i skuteczne reagowanie w wypadku poważnych i utrzymujących się naruszeń praw człowieka,
- N. mając na uwadze, że równy status mężczyzn i kobiet oraz udział kobiet w procesach decyzyjnych, zarówno na poziomie ustawodawczym, jak i wykonawczym, stanowi istotny element dobrego zarządzania,
- O. mając na uwadze, że powszechny, indywidualny i niepodzielny charakter praw człowieka — obejmujących nie tylko prawa obywatelskie i polityczne, ale także prawa ekonomiczne, społeczne i kulturalne — musi być gwarantowany i wspierany,
- P. mając na uwadze, że pluralizm polityczny, swoboda wyrażania poglądów, równy dostęp do mediów w czasie kampanii, tajność głosowania oraz poszanowanie podstawowych praw kandydatów są podstawowymi elementami demokratycznych, wolnych i uczciwych wyborów,

- Q. uznając, że proces wyborczy ma podstawowe znaczenie dla określenia, w jakim stopniu przestrzegane są zasady politycznego pluralizmu, w związku z czym państwa powinny organizować wybory zgodnie ze standardami uznawanymi na szczeblu międzynarodowym i regionalnym,
- R. mając na uwadze, że obserwacja wyborów i pomoc w wyborach są kluczowymi elementami globalnej strategii UE na rzecz przestrzegania praw człowieka, wzmocnienia demokracji i praworządności oraz wspierania rozwoju w stosunkach z krajami rozwijającymi się,
- S. mając na uwadze, że promowanie demokracji poprzez pomoc w wyborach musi opierać się na wcześniejszej obserwacji środowiska politycznego danego kraju oraz że monitorowanie wyborów musi być częścią ciągłego procesu obserwacji i wspierania demokracji,
- T. mając na uwadze, że monitorowanie wyborów, zwłaszcza jeżeli dokonują go demokratycznie wybrani parlamentarzyści, jest niezbędne dla wzmocnienia legitymacji procesu wyborczego, zwiększenia wiarygodności wyborów w oczach opinii publicznej, zapobiegania oszustwom wyborczym, lepszej ochrony praw człowieka i dla rozwiązywania konfliktów,
- U. mając na uwadze, że delegacje i misje do spraw obserwacji wyborów, złożone w równej mierze z przedstawicieli państw AKP i UE, mogą jednocześnie poważnie przyczynić się do złagodzenia kryzysowych sytuacji w danych krajach,
- V. mając na uwadze, że Parlament Europejski powinien pełnić znaczącą rolę w monitorowaniu wyborów przez UE, z uwagi na swoją legitymację demokratyczną oraz szczególne kompetencje; mając na uwadze, że takie działania podnoszą polityczną rangę tego rodzaju misji,
- W. głęboko zaniepokojone faktem, że liczne niestabilne państwa AKP, które przechodzą od konfliktu do demokracji i w których instytucjonalne możliwości przeprowadzenia wolnych, uczciwych i bezpiecznych wyborów są ograniczone, mogą łatwo popaść ponownie w stan konfliktu, jeżeli siły pokojowe działające w związku z wyborami nie pomogą im w zabezpieczeniu wyborów i procesów wyborczych,
- X. pozostaje zaniepokojone faktem, że uzbrojone siły bezpieczeństwa przed lokalami wyborczymi, jak również rozpowszechnianie ręcznej broni strzeleckiej i broni lekkiej oraz militaryzacja obywateli wielu krajów AKP zwiększają ryzyko zastraszania, prześladowań i aktów przemocy w czasie wyborów, co utrudnia oddanie głosu wielu obywatelom,
- Y. mając na uwadze, że udział kobiet jako podmiotów procesów demokratycznych w podejmowaniu decyzji w ramach współpracy AKP-UE jest niezadowolający i że sytuacja ta wymaga zastosowania specjalnych środków w celu zlikwidowania występujących nierówności,
- Z. świadome, że państwa AKP-UE, np. Rwanda, Szwecja, Republika Południowej Afryki, Uganda i in., które osiągnęły 30 % reprezentację kobiet w parlamentach krajowych, dokonały tego poprzez instytucjonalizację różnych form pozytywnej dyskryminacji na rzecz kobiet,
- AA. przekonane, że istnieje paląca potrzeba zinstytucjonalizowania edukacji i kształcenia obywatelskiego oraz zwiększenia wiedzy opinii publicznej w tym zakresie, z myślą o kandydatach, wyborcach i osobach pracujących przy organizacji wyborów,
- AB. mając na uwadze, że rządy krajowe powinny wprowadzić publiczne finansowanie partii politycznych, aby uniknąć zależności partii od wpływów zewnętrznych i zapobiec sytuacji, w której partie byłyby zależne od zewnętrznych źródeł mogących wywierać wpływ i sprzyjać korupcji w celu realizacji swoich szczególnych interesów w takich krajach,
- AC. uznając, że tworzenie i wspieranie ram instytucjonalnych mających na celu promowanie demokracji, dobrego zarządzania, pokoju i bezpieczeństwa, odpowiedzialności i praw człowieka to klucz do utrwalenia wolnych i uczciwych wyborów oraz procesów wyborczych,
- AD. zauważając, że w wielu państwach AKP partiom opozycyjnym różnymi sposobami utrudnia się swobodę działania przy pozyskiwaniu członków, korzystaniu z prawa do wolności zgromadzeń, stawiania się i wyrażania poglądów,

Demokratyczne zasady i ich stosowanie w praktyce

1. wzywa wszystkie państwa do uznania znaczenia wolnych, równych i tajnych wyborów jako jednej z zasad, których przestrzeganie jest niezbędne do zapewnienia demokracji, oraz do zrozumienia, że wolne i uczciwe wybory oraz istnienie krajowych instytucji posiadających demokratyczną legitymację to warunek konieczny funkcjonowania demokracji;
2. stwierdza, że przy ustanawianiu demokratycznych instytucji i ram działania państwa muszą opierać się na uniwersalnych zasadach i standardach demokratycznych zapisanych w międzynarodowych i regionalnych aktach prawnych;
3. wzywa rządy sprawujące obecnie władzę do zapewnienia uczciwej konkurencji między poszczególnymi partiami i grupami politycznymi, tak aby wybory mogły spełniać międzynarodowe standardy; podkreśla, że należy unikać wszelkich późniejszych zmian systemu wyborczego, takich jak zmiany w przebiegu wyborów lub usuwanie wyborców z list;
4. opowiada się za tym, by państwa stosowały taki system polityczny — większościowy, proporcjonalny bądź mieszany — który odzwierciedla ich środowisko historyczne i kulturowe oraz reguluje podstawowe zasady udziału wszystkich obywateli w demokratycznym sprawowaniu rządów;
5. opowiada się za tym, by państwa stosowały model organizacji wyborów oparty na modelu niezależnym, uwzględniający rozwój historyczny i kulturowy danego państwa oraz mogący zapewnić wolne i uczciwe wybory; podkreśla, że organ odpowiedzialny za organizację wyborów musi być wolny od wpływów rządowych oraz zatrudniać niezależnych i neutralnych urzędników;
6. podkreśla, że podczas przygotowań do wyborów najważniejsze jest niedopuszczenie do niezgodnego z prawem korzystania z prawa wyborczego i fałszerstw wyborczych, a z drugiej strony usługa polegająca na zagwarantowaniu każdemu uprawnionemu do głosowania — przy akceptowalnym nakładzie pracy o charakterze administracyjnym — wpisania na listę wyborców w ramach możliwie prostej i zrozumiałej procedury wymagającej minimalnych nakładów;
7. podkreśla, że podczas przeprowadzania wyborów najważniejsze jest zagwarantowanie możliwości oddania głosu bez przeszkód i bez zagrożenia represjami, jak również obowiązek uczciwego liczenia głosów wraz z podaniem wyniku do wiadomości publicznej w całkowicie przejrzysty sposób;
8. podkreśla, że działania państwa lub podmiotów trzecich, podejmowane świadomie w celu wpłynięcia na przygotowanie wyborów, ich przeprowadzenie lub dokonanie analizy po ich zakończeniu albo też podejmowane w celu zafałszowania wyniku wyborów, muszą podlegać odpowiednim sankcjom na mocy prawa karnego;
9. wzywa wszystkie państwa do dalszego zwiększania roli kobiet na scenie politycznej, a) jako wyborców, b) jako kandydatek, poprzez dobrowolne lub konstytucjonalne określenie proporcjonalnego udziału poszczególnych płci oraz działania motywujące kobiety do kandydowania w wyborach;
10. wzywa rządy do ustanowienia systemu prawnego, który umożliwi funkcjonowanie niezależnych, wolnych i obiektywnych mediów, poprzez dbanie, aby państwo nie miało monopolu lub pozycji dominującej oraz poprzez wspieranie szerokiego spektrum mediów prywatnych, które nie są zdominowane przez jedną grupę lub osobę;
11. wzywa podmioty ponoszące odpowiedzialność polityczną do zapewnienia w środkach masowego przekazu, zwłaszcza w telewizji i przede wszystkim w radiu, rzeczowych informacji o wyborach, np. o procedurze rejestracji, systemach wyborczych, godzinach otwarcia lokali wyborczych, konkurujących ze sobą partiach czy kandydatach itp., ponieważ przy pomocy radia można dotrzeć również do osób niepiśmiennych i zamieszkujących odległe regiony; równie ważne jest rozpowszechnianie tych informacji w językach lokalnych i regionalnych;
12. wzywa wszystkie rządy do uznawania międzynarodowych standardów praw człowieka, także standardów związanych z wolnością wyrażania poglądów i wolnością zgromadzeń oraz ze wspieraniem praw opozycji do znaczącego udziału w procesach wyborczych;

13. wzywa wszystkie państwa do zapewnienia równego traktowania i politycznej równości obywateli (szczególnie tych grup, które są tradycyjnie marginalizowane lub stanowią mniejszość) oraz do zapewnienia w pełni kompleksowej i powszechnej edukacji wyborczej;
14. wzywa wszystkie państwa do ustanowienia mechanizmów prawnych mających na celu ochronę faktycznego uczestnictwa opozycji, które umożliwią jej swobodę mobilizowania i prezentowania alternatywnej polityki w celu wzmocnienia politycznej konkurencji;

Demokracja i dobre zarządzanie

15. wzywa państwa AKP-UE do wprowadzenia polityki krajowej opartej na poszanowaniu wartości, zasad i standardów demokracji i praw człowieka, zmierzającej do budowy praworządności, przy zapewnieniu przejrzystości procesów wyborczych, wzmocnieniu skuteczności służb prawnych i sił bezpieczeństwa oraz zwalczaniu dyskryminacyjnej polityki wykluczenia i przemocy w czasie wyborów;
16. wzywa państwa AKP-UE do włączenia kwestii płci w główny nurt krajowej polityki poprzez wprowadzenie przepisów prawnych mających na celu zapewnienie pozytywnej dyskryminacji na rzecz udziału (liczebno) kobiet oraz zagwarantowanie, że dzięki takim mechanizmom pozytywnej dyskryminacji osiągnięta zostanie co najmniej 30 % reprezentacja kobiet na stanowiskach decyzyjnych;
17. wzywa państwa do zadbania, aby przepisy prawne dotyczące partii politycznych regulowały najważniejsze kwestie związane z równoprawną obecnością kobiet na partyjnych listach wyborczych oraz wspierały wewnętrzną demokrację w takich partiach poprzez jasne wytyczne oraz aby kobietom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej udzielano szczególnego wsparcia podczas walki wyborczej w celu umożliwienia im prowadzenia kampanii w takim samym wymiarze, jak czynią to kandydaci płci męskiej, których sytuacja materialna jest zazwyczaj lepsza;
18. zachęca państwa do ustanowienia konstytucjonalnie niezależnego organu wyborczego, niepodlegającego zwierzchności ani kontroli żadnej władzy, który byłby odpowiedzialny m.in. za organizację, prowadzenie i nadzorowanie wyborów; tworzenie okręgów wyborczych; sporządzanie, utrzymywanie, rewidowanie i aktualizację spisów wyborców; przyjmowanie i rozpatrywanie skarg składanych przed wyborami i w czasie wyborów oraz przygotowywanie i prowadzenie programów edukacyjnych skierowanych do wyborców w związku z wyborami;
19. wzywa państwa AKP do nakładania dotkliwych kar w przypadku sprzeniewierzenia środków finansowych przeznaczonych na kampanię wyborczą, składania nieuczciwych obietnic i robienia prezentów wyborczych w celu wpłynięcia na wybory, kupowania głosów, gróźb przemocy w sytuacji kontrowersyjnego oddania głosu oraz w przypadku oszustw wyborczych;
20. wzywa państwa AKP do ustanowienia krajowych ram finansowania wszystkich partii politycznych w oparciu o procentowy udział partii w zgromadzeniu krajowym, za przykładem Republiki Południowej Afryki, Namibii i Seszeli; ponadto wzywa państwa AKP do wprowadzenia zakazu zewnętrznego finansowania partii politycznych;

Znaczenie cyklu wyborczego

21. podkreśla, że wybory nie mogą przebiegać należycie przy braku wystarczającej staranności na wszystkich trzech etapach procesu wyborczego — przed wyborami, w czasie wyborów i po wyborach — gdyż każdy z tych etapów jest na swój sposób kluczowy i musi zostać uznany za taki;
22. wzywa wszystkie państwa do pełnego zaangażowania się w przygotowanie wyborów poprzez powołanie organu odpowiedzialnego za organizację wyborów, który będzie wspierał wolność głoszenia poglądów, a także swobodę partii w mobilizowaniu i rekrutowaniu członków;
23. wzywa do rejestrowania wyborców w sposób przejrzysty, zapewniający udział wszystkich obywateli i szeroko zakrojoną edukację wyborczą; wzywa do terminowego przygotowywania spisów wyborców, tak aby wszyscy obywatele wiedzieli o tym, że zostali zarejestrowani, oraz aby dysponowali wystarczającym czasem do zgłoszenia protestu przed głosowaniem;

24. wzywa organy odpowiedzialne za organizację wyborów, aby dokładały wszelkich starań w celu zapewnienia uczciwego i bezpiecznego przebiegu wyborów poprzez pełną dostępność lokali wyborczych oraz przejrzystość przy obliczaniu i prezentowaniu wyników;
25. wzywa kandydatów i partie do dołożenia wszelkich starań w celu zapobieżenia przemocy i zastraszeniu w związku z wyborami;
26. podkreśla, że obserwatorzy wyborów powinni przestrzegać kodeksu postępowania dotyczącego międzynarodowej obserwacji wyborów (podpisanego na forum ONZ w październiku 2005 r.), a ich zalecenia powinny być poważnie brane pod uwagę przez państwa, które zwracają się o obserwację;
27. wzywa wszystkie państwa do ustalenia reguł gwarantujących jak najwyższy stopień przejrzystości procesu wyborczego, a także promowanie i wspieranie udziału neutralnych obserwatorów krajowych reprezentujących organizacje społeczeństwa obywatelskiego, którzy w ramach procedury akredytacji otrzymują prawo wstępu do wszystkich lokali wyborczych oraz prawo fizycznego obserwowania wyborów od momentu otwarcia lokali wyborczych do zakończenia liczenia głosów oraz do dokonania oceny przebiegu wyborów, przy czym muszą się oni zobowiązać do ścisłego przestrzegania zasady neutralności politycznej;
28. wzywa państwa AKP również do umożliwienia akredytowanym przedstawicielom partii swobodnego dostępu do lokali wyborczych od momentu ich otwarcia aż do zamknięcia i podczas liczenia głosów, przy czym muszą się oni zachowywać bezstronnie i nie wolno im agitować na rzecz własnej partii; potwierdza opinię, że krytyczna obserwacja, prowadzona przez konkurujące siły polityczne, w znacznym stopniu ogranicza niebezpieczeństwo wystąpienia nadużyć i oszustw;
29. podkreśla konieczność powołania obserwatorów wyborów spośród członków WZP w równej liczbie z państw AKP i UE oraz oddelegowania ich do wszystkich krajów AKP, w których UE angażuje się na rzecz procesu demokratycznego, a także podkreśla znaczenie, jakie ma korzystanie z pomocy tych delegacji obserwatorów wyborów w sposób zdecentralizowany w różnych miastach i regionach, aby uzyskać możliwie zróżnicowany obraz wydarzeń;
30. uważa, że obserwatorzy wyborów koniecznie muszą uczestniczyć w briefingach dotyczących danego kraju oraz jego sytuacji politycznej i społecznej, a także przybyć do miejsca przeznaczenia na tyle wcześniej, aby mieć czas na zasięgnięcie informacji i zapoznanie się z miejscem pracy, jak również opuścić kraj dopiero wówczas, gdy da się już przewidzieć wynik wyborów; tylko w takiej sytuacji możliwe jest dokonanie wiarygodnej oceny;
31. wzywa, aby wszystkie krajowe ordynacje wyborcze umożliwiały odwołania i protesty wyborcze, rozpatrywane za pomocą skutecznych mechanizmów przez niezależne władze sądownicze, oraz do uznania znaczenia okresu powyborczego;
32. wzywa do powyborczego wsparcia dla rządów powstałych w wyniku praworządnych wyborów spełniających międzynarodowe i regionalne standardy oraz do zajęcia zdecydowanego stanowiska wobec rządów, które nie zostały wyłonione w drodze wolnych i uczciwych wyborów;
33. wzywa międzynarodową społeczność dawców pomocy, a w szczególności Komisję Europejską, do organizowania wsparcia powyborczego w celu wzmocnienia nowo wybranych instytucji demokratycznych, organizacji społeczeństwa obywatelskiego, w szczególności podmiotów niepaństwowych, z myślą o monitorowaniu prowadzenia demokracji w danym kraju;

Pokój i bezpieczeństwo

34. wzywa państwa AKP-UE do zapewnienia wysoko priorytetowego traktowania rozbrojenia, demobilizacji i reintegracji byłych żołnierzy i bojówkarzy we wszystkich programach odbudowy pokonfliktowej w celu zagwarantowania bezpieczeństwa i braku przemocy w okresie prowadzącym do demokratycznych reform umożliwiających przeprowadzenie wyborów;
35. wzywa państwa, w szczególności państwa AKP-UE, do wspierania i intensyfikacji wdrażania i monitorowania protokołu z Nairobi w sprawie ręcznej broni strzeleckiej i broni lekkiej w celu zagwarantowania, że broń taka nie zostanie użyta do zastraszania oponentów i wyborców w okresie wyborów;

36. wzywa państwa AKP-UE do ustanowienia mechanizmów zapewniających wsparcie dla krajów, w których do niedawna toczyły się konflikty, takich jak Demokratyczna Republika Konga, Rwanda, Sierra Leone i Liberia, poprzez rozlokowanie sił pokojowych w czasie przygotowań do wyborów i później w celu utrwalenia pokoju i bezpieczeństwa w chwili, gdy w krajach tych dokonują się reformy demokratyczne;

Partnerstwo AKP-UE

37. wzywa UE do utworzenia centralnego punktu, z którego koordynowane będzie wsparcie na rzecz demokratyzacji oraz pomoc/obserwacja wyborcza; wzywa UE do zajęcia jednolitego stanowiska w kwestiach związanych z demokracją i wyborami;
38. zaleca, aby wszystkie trzy instytucje UE określiły wspólnie swoje komplementarne role w dziedzinie demokracji oraz pomocy/obserwacji wyborczej w celu maksymalnego zwiększenia skuteczności i potencjału UE;
39. uznaje znaczenie demokracji dla zapobiegania konfliktom (z użyciem przemocy) oraz dla powodzenia długofalowego rozwoju gospodarczego;
40. uznaje pracę dokonaną przez Komisję Europejską w procesie obserwacji wyborów i podkreśla istotną rolę odgrywaną przez posłów do PE w delegacjach UE ds. obserwacji wyborów oraz wyraża wolę kontynuowania już ustanowionej dobrej współpracy;
41. podkreśla znaczenie wyraźnej spójności polityki WE dotyczącej procesu wyborczego z ciągłością i harmonizacją obserwacji i pomocy wyborczej w celu zapewnienia przestrzegania cyklu wyborczego;
42. wzywa państwa UE i AKP do wspólnego działania i do wzmożonej współpracy w dziedzinie rozwoju demokratycznego i procesów wyborczych; zaleca organizowanie większej liczby wspólnych misji AKP-UE, szczególnie w dziedzinie demokratyzacji;
43. wzywa państwa UE i AKP do wspierania współpracy z innymi organizacjami międzynarodowymi, podmiotami niepaństwowymi, organizacjami pozarządowymi, społeczeństwem obywatelskim, władzami lokalnymi oraz ruchami oddolnymi w celu ulepszenia i utrwalenia wsparcia rządów demokratycznych;
44. wzywa państwa do zaangażowania się w tworzenie potencjału i szkolenie administratorów ds. wyborczych i parlamentarnych (a także do wspierania i wzmacniania partii politycznych);
45. wzywa do przestrzegania i zagwarantowania równego dostępu do głosowania i do korzystania z praw obywatelskich/politycznych grupom pokrzywdzonym i marginalizowanym, takim jak osoby niepełnosprawne, mniejszości etniczne i inne mniejszości oraz osoby przesiedlone;

Rola społeczeństwa obywatelskiego

46. zaleca szeroko zakrojone inicjatywy szkoleniowe skierowane do społeczeństwa obywatelskiego, parlamentów krajowych, Parlamentu Panafrkańskiego oraz pracowników administracji wyborczej, które muszą być prowadzone z dużym wyprzedzeniem, regularnie, a nie tylko bezpośrednio przed wyborami;
  47. wzywa państwa do wspierania zrównoważonego podejścia do wzmacniania krajowego potencjału w zakresie administrowania procesami wyborczymi i utrwalania demokratyzacji;
  48. wzywa państwa do prowadzenia obserwacji procesów wyborczych, gdy tylko istnieją warunki do przeprowadzenia demokratycznych wyborów i dane kraje zwracają się o taką obserwację, co stanowi sposób na zapewnienie wolnych i uczciwych wyborów oraz na wspieranie inicjatyw w dziedzinie pomocy wyborczej poprzez lepsze planowanie i prowadzenie działań;
  49. zobowiązuje swoich współprzewodniczących do przekazania niniejszej rezolucji Radzie Ministrów AKP-UE, Komisji Unii Afrykańskiej, Parlamentowi Panafrkańskiemu oraz parlamentom krajowym i regionalnym, Komisji Europejskiej, prezydencji Rady oraz Unii Afrykańskiej.
-